

NAROČNINA
 Celoletna \$2.—
 Polletna \$1.25
 Chicago celo leto \$2.50
 Inozemstvo \$3.00

SUBSCRIPTION
 One Year \$2.00
 Half Year \$1.25
 Chicago one Year \$2.50
 Europe \$3.00

EDINOST

OD BOJA DO ZMAGE

VINCIT OPIMA VERITAS

SI DEUS NOBISCUM QUI CONTRA NOS

PISARNA
 1849 W. 22nd St.
 Chicago, Ill.
 Telephone: Canal 98.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

Gesloja tlači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO ILLINOIS, UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

VOLUME VI. LETO SREDA 22. SEPTEMBRA 1920. ŠTEV. (No.) 52.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burlison, Postmaster General.

TEDENSKI POLITIČNI PREGLED

PRIMARNE VOLITVE.

V sredo 15. so se vršile po državi Illinois primarne volitve za jesenske volitve v novembru. Že dolgo kake volitve niso bile tako burne, kakor so bile te. Cele vrste kandidatov je nastopilo proti svojim nasprotnikom v isti stranji. V Chicagi so bile volitve enako burne. To smo opazovali tudi v našem upravnistvu, kjer se je za ta okraj vršila volitev. Naši Chicaški Slovenci so se dobro izkazali. Med najbolj delavnimi je bila Mrs. Duller, ki je delala za republikansko županovo stranjo, ki si je priborila veliko zmago v mestu in okolici.

Veselo znamenje je, da so se začeli tudi naši rojaki zanimati za volitve. Da, mi smo sedaj ameriški državljani in nikakor nam ne sme biti vse eno, kdo bode zmagal in kdo odločeval o usodi naše v nove domovine.

To je bilo prvič, da so naše žene porabile svojo volivno pravico. Jako v lepem številu so se volitev udeležile, kar priča kako se tudi naše žentstvo prebujajo.

Sedaj se pa začne boj za predsedniško mesto.

DELA ZMANJKUJE.

Do sedaj smo se ta leta naučili slišati samo, da primanjkuje delavcev. Če si potreboval za kako delo pomoči, bilo je zastoj nisi je dobil. Delavci so dobili delo, kjer in kolikor so ga hoteli. Da, še delati niso hoteli nekateri.

Zadnje tedne pa nas je presenečilo naenkrat veliko število brezposlenih, katere smo srečali po mestu v Chicagu, Ill.

Kompanije so začele tudi odslavljanje delavcev.

To je slabo znamenje, ki kaže, da se bližamo slabšemu časom.

Zato svetujemo delavcem, naj se drže svojega dela v tej prehodni dobi, ker se ne ve, kaj pride.

VELIKA EKSPLOZIJA NA WALL STREETU.

Kakor znano je v New Yorku neka mala, zelo ozka ulica, na kateri stoje samo nebotičniki, da se človeku zdi, ko gre po tej z ulici, kakor bi šel po strašno globokem jarku. Vse te velike hiše na Wall streetu — tako se ta ulica imenuje — so samo svetovne banke. Tu so tudi borze, kjer se določajo cene denarju sveta in tudi raznim pridelkom. Tu je dom svetovnega premoženja. Kakor država je samo toliko vredna, kolikor ji tukaj ti gospodarji določijo vrednosti.

Na tej ulici se je pa zgodila pretekli teden, v četrtek velika eksplozija, in sicer ravno pred banko milijonarja J. P. Morgana. Ravno je bilo osebe teh tisoč pisarn in bank zu-

na opoldne, ko se je naenkrat zemlja stresla n strašno je počilo in nekako trideset oseb je bilo pri priči mrtvih. Ranjen je tudi sin Morgana samega.

Kako se je eksplozija zgodila, se ni moglo v začetku dognati. Poročila so si nasprotovala. Nekatera poročila so povedala, da sta dva človeka prišla z avtomobilom pred Morgano banko. Ko je uniformiran varhtar prišel jima pomagat z voza, je eden izmed njih nekaj spustil na tla, kar je bila baje bomba, ki se je pozneje razpočila. Pozneje je pa policija zavrgla to razlago eksplozije, kajti ko bi se bomba razpočila, bil bi tudi tlak na ulici razkopan. Toda le malo se je poznalo, kje je bila eksplozija. Zato sodi policija, da se je tukaj razpočila posebno snov, ki se zaznamuje z TNT. Ubitih je bilo samo pri Morgani banki sedemnajst oseb.

Policija je takoj slutila, da mora biti tukaj kaka zarota. Posebno značilno je, da so dobili nekateri svarilna pisma, ki so jih svarila naj ne bodo ta dan kje v bližini, da ne bodo nesrečni. Zato New Yorkska policija išče povzročitelja te nesreče med New Yorkskimi rdečkarji.

ITALIJA.

V Italij se vrši velika revolucija, ki je pa brez prelivanja krvi. Vlada vidi, da bi bilo samo olje v ogenj, ako bi hotela kaj posredovati zato mimo gleda. Vse večje tovarne po severni Italiji so že preurejene in v rokah delavstva.

Sedaj so začeli vstajati tudi kmetje. Tako poročajo, da so se polastili velikih posestev raznih lastnikov. Baje so se polastili tudi posestev, ki so bili lastnina neke cerkvene družbe blizu Nomentana. Vatikan je baje protestiral pri vladi in zahteval varstva cerkvenega premoženja. — Vendar je ta vest precej sumljivo. Kaj če niso začeli trositi teh vesti, da bi spravili cerkev v sprednje vrste in da bi naščuvali mase proti cerkvi najprej, da bi rešili vladu? Mogoče je vse! Vemo pa tudi, da italijanski državniki niso posebno tankovestni, ko se gre za sredstva v dosego svojih namenov.

IRSKA.

McSweeney, župan mesta Corka, se še vedno živ. Vendar pa je začel čutiti hude bolečine.

Anglija je odločena, da ga ne izpusti, če tudi umrje.

FRANCIJA.

Francoski predsednik, Deschanel, se je odpovedal svoji službi. Kakor znano, je predsednik Deschanel meseca maja padel z vlaka in se tako ponesrečil, da od tedaj ni več za delo. Zato so mu zdravniki odločno svetovali, naj se odpove, ker je drugače tudi njegovo življenje v nevarnosti.

Narodna skupščina se bode sešla v Versaillesu v soboto 25. septembra,

da se bode posvetovala o izvolitvi na slednika Deschanelu.

Ko so vprašali bivšega predsednika Clemenceau-a, ako bode morda on kandidat za predsedništvo, je odgovoril: "V januarju sem bil prestar za to mesto, sedaj sem pa premlad, da bi ga sprejel. Sicer pa tako nameravam oditi v Indijo tigre lovit, kajti lov na tigre je veliko manj nevaren kakor je pa francoska politika."

POLJSKA.

Na Poljskem so se duhovi zelo razdelili. General Pilsudski, predsednik Poljske, je odločno za Poljsko samostojno politiko in je proti zavezništvu. Med tem, ko so Paderewski, Dmowski, Stanislaw in Grabski i vsi za to, da b se Poljska združila z generalom Wranglom in bi tako združen šli proti Boljševizmu. Ti in njih stranjka so odločno proti kakemu miru z Boljševiki, kajti prepričanja so, da se Boljševike popolnoma premaga še pred zimo.

Predsednik Pilsudski je pa odločno proti vsaki zvezi z Generalom Wranglom.

Francija je poslala generala Focha v Bukarest, da bi pridobil Rumunijo za zvezo z generalom Wranglom in Poljaki, da bi tako nastopili skupno proti Boljševikom. Toda ni dosegal ničesar.

KONVENCIJA I.SKJ.

Minuli teden se izvršila v Chicagu važna konvencija Jugoslovanske Katoliške Jednote. Važna je bila radi tega, ker se je šlo za združenje te jednote z vsemi rdečimi, pordečimi in svobodomiselnimi jednotami. In res se je v sredo dosegla večina glasov za združenje in tako je šla za druga katoliška Jednota pot nesrečne svete Barbarje v rdeči tabor.

Mi nismo posegli pred konvencijo v ta boj, kakor smo takrat, ko se je šlo še za ime "katoliška", ker smo videli, da je vse zastoj, in ker vidimo, kako celo katoliški možje ne vidijo, kam jih drve nasprotniki in kako premeteno politiko imajo, ko smo videli, da celo pri naši katoliški jednoti nekateri glavni odborniki enako lepo pripravljajo pot, da se bo šlo preje ali pozneje doseglo isto. Dal je smo pa tudi prepričanja, da je na vse zadnje edino prav, da se razdelimo samo v dva tabora: v katoliškega in pa protikatoliškega. Ta mešanca, kakor smo bili nekaj let sem, je samo sramotna za obe strani. Tako so bili v enem društvu, morda celo pod patronstvom kakega svetnika, ali celo pod sliko Presvetega Srca Je z usovega zbrani poleg dobrih katoliških mož tudi popolni brezverci, protiverski fanatik.

Zato nam je sicer žal za katoliško organizacijo, vendar to je moralo priti tako.

Katera jednota bode prva na vrsti? I-SKJ? Are you next?

ŠIRITE LIST "EDINOST"

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

"NASILNI SLOVENCI."

Chicaška tetka "Illinois Staats Zeitung-a" poroča iz Dunaja po naslovom "Nasilni Slovenci": Nemiri v okrajih, kjer se ima sedaj vršiti glasovanje, kam bodo spadal, se vedno bolj ponavljajo. Ko so zadnje nedeljo (6. septembra) hoteli Avstrijaci imeti shod v neki gostilni, so oboroženi Slovenci zborovalce razgnali in govornike dobro pretepli. Francoski in Italijanski komisari, ki sta hotela narediti mir, sta bila tudi napadena (?).

Tako tetka.

Zveza mej Čehoslovaško in Jugoslavijo. Belgradski listi poročajo, da je mej Čehoslovaško in Jugoslavijo dosežen sporazum v svrhu teritorialne neokrajnosti obeh držav. Sporazum je bil podpisan 15. avgusta t. l.

Jugoslovanski konzulat bo odprt v kratkem v St. Louis in Pittsburgh-u. Tako bo imela Jugoslavija pet konzulatov v Sev. Ameriki. Poleg imenovanih tudi v New York-u, Chicagi, in San Francisco.

"NAJSTRASNEJSI KOZAK" UMORJEN.

General Kalmikov, ki je bil znan kot "najtrašnejši kozak", ki se je boril po Sibiriji je bil umorjen od kitajskih vojakov v Mandžuriji.

SOCIJALISTI NA ŠVEDSKEM ZELO IZGUBLJAJO.

Švedski so znani v Ameriki kot najzagrizenejši socijalisti skupaj s Finci. To vedo Slovenci v marsikateri naselbini v Ameriki. Toda prva poročila jesenskih švedskih volitev pa so pokazala, da socijalizem izgublja tudi na Švedskem.

ITALIJA INTRIGIRA.

Iz Londona se poroča, da so dobili organizirali Mažari, Hrvatje, Ogrski Slovenci in Črnogorci, da bodo skupno napadli Jugoslavijo. Baje je tudi revolucija v Srbiji pred vrmi in neizogibna.

To poročilo pa prihaja iz Rima. Toraj lahko vemo, koliko resnice je na tem. Gotovo je, da Italija z vsemi silami, da bi začela revolucijo v Jugoslaviji. Toda ne pomisli, da je ravno ona, ki dela vsako revolucijo v Jugoslaviji popolnoma nemogočo. Ko bi Italijani ne imeli zasednih najvažnejših točk Jugoslavije, morda bi se bilo posrcilo Italiji in Mažarom, da bi res uprizorili kake nemire. Taka je pa gotovo, da Italijani združujejo v Jugoslaviji vse stranke v en odpor proti nji.

SLOVENSKI TRGOVCI OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V "EDINOSTI".

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

PREDAVANJA V PARKU V LONDONU.

Od kar so bili v Londonu pred nekaj leti nemiri za protost govora, uvedla se je navada, da se vrše v Hyde Park v Londonu vsako nedeljo popoldne ob od 3. dalje in zvečer od 7. dalje, kakor tudi med tednom zvečer navadno do desete ure, prosta predavanja in govori po celem parku. Tukaj nastopajo razni govorniki. Na vsakem koncu in vogalu je navadno eden, ki govori o kaki zanimivi stvari. Do sedaj se katoliki niso veliko udeleževali teh govorov, še manj so pa mislili na to, da bi tudi sami lahko nastopili in povedali Londončanom marsikaj, kar jim drugače ne morejo, kajti v katoliške cerkve ne gredo, katoliških listov pa ne bere. Tukaj pa poslušajo že iz radovednosti. Tako so se združili zavedni katoliški lajiki in si ustanovili poseben odbor, ki skrbi za razne govornike, ki nastopajo v tem parku vsako nedeljo in pri vsaki priliki. Navadno se udeležuje teh govorov silno veliko ljudi. Ti gredo od govornika do govornika, da vidijo o čem razpravlja. Katera tvarina se jim najbolj dopade, pri tistem govorniku se ustavijo in ga poslušajo. Tu je na prosto voljo dano vsakemu, da tudi odgovori in pove svoje mnjenje. Tako pogosto za prvim govornikom nastopi kak poslušalec, ki je pa drugzega prepričanja in zagovarja svoje prepričanje. Pogosto prvi govornik nazaj nastopi, da zagovarja svoje.

Katoliki so zato videli krasno priliko, da tudi sami sebe branijo in da svoje stališe pojasnjujejo. In že nekaj mesecev sem, skrbe za redne govornike. Tako je veliko profesorjev in odličnih mož že nastopilo in še nastopa v tem parku.

Te dni je prišel v London tudi urednik ameriškega glasila Marijinih družb "Queens Work", Father Garesche, S. J. Ko je ta odbor zvedel za to, ga je takoj povabil, da je prevzel za en večer tam v Parku, kar je Pater tudi storil.

SORODNIK LUTRA MARTINA.

Father Alojzij Luter, iz reda svetega Benedikta, je bil imenovan župnikom v Longmont, Colo. Kakor poroča informacijski katoliški urad je ta častiti gospod iz rodovine Martine Lutra, začetnika protestantizma. V Pennsylvaniji je veliko Lutrovih sorodnikov, ki so pa vsi jako dobri katoliki.

LITVANSKI KOROŠEC.

Kakor poročajo iz Litve je tudi Litva dobila svojega Korošca, ki vodi nevstrašno in navdušeno svoj na rod skozi težke ure osbojevanja in uravnavanja njih neodvisne države. Ta gospod je Rev. Jozef Purickys. Ravno kar je dosegel ta mož, da pride poljski-litvinski spor pred mednarodno komisijo v Pariz, katere razsodba bode obligatna o ta za obe stranji.

EDINOST.

Neodvisen dvotednik jugoslovanskih delavcev v Ameriki.

NASLOV:

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Weekly and Semi-Weekly in alternate Weeks by Edinost Publishing Co., 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

V ZAGOVOR.

Pod tem naslovom smo v zadnji številki zadnjič odgovorili našim "prijateljem". Enako smo priobčili protest društva Kr. Mater iz Cancsburga, Pa.

Imamo še veliko tvarine in veliko dopisov glede teh napadov na nas. Vendar ker imamo kot katoliški časnikarji veliko večjih in vzvišenejših nalog, kakor pa odgovarjati na kake neumne napade, pa če prihajajo tudi iz kake konvencije, bomo za sedaj prenehali in ne bomo več odgovarjali.

Veliko zadoščenje nam je dal narod sam.

Namen vseh teh napadov je bil nam finančno škoditi in narod odtrgati od nas. Pri vseh napadih na nas, se je šlo samo za to, kakor smo že omenili, kakor se je šlo takrat, ko so našega Gospoda veliki duhovni in farizeji obsojali: "Če pustim tega človeka še dalje nenapadenega delovati, cel narod bo šel za njim! Kaj bode pa z nami? Kaj smo pa mi potem?" In to vsi ti možje javno priznavajo.

To je pa nam samo v čast in samo v spodbudo. Le še naprej tako navdušeno in tako goreče in tako nevstrašeno, kakor do sedaj."

Tako so nam klicali tisoči izmed našega ljudstva, tako so pisali stotine pisem, tako se zadnje mesece konča vsako številnih pisem, katere dobivamo! Kar naprej ravno tako, kakor do sedaj!"

Takoj, ko so bili ti napadi, ko so se nekateri prestrašeni vpraševali: "Kaj bode pa sedaj? To nam bode škodovalo!" takoj smo mi rekli in pisali: "Kaj bode sedaj? Nič ne bode! Če pa bode, bode samo eno, naše podjetje se bode povzpelo do novega napredka in res se je. Mi smo zaupali na Marijo in vedeli smo, da ne bomo zastoj, ker še nikdar nihče ni zastoj zaupal."

Zato smo danes ponosni na svoje naročnike in prijatelje in na njih odločnost.

Pozivamo jih: **Bratje kar še naprej! Kar naprej z nami po poti pravice in resnice za napredek! Kjer je resnica in pravica, tam je zmaga gotova!** Kjer se ne rabijo podla sredstva, zavijanje, laži in tako dalje, kjer se bori za dobro z dobrimi in poštenimi sredstvi, tam naj pridejo še bolj premeteni zavijaji in zabavljači, tam naj še bolj zbirajo razne tajne in temne moči ih sklepejo pozno v noči, kako bodo kaj podrli, vse to bode padlo v nič!! Vse se bode zblinilo, kakor se zblini mehur, katerega je otročiček napihnil iz "zajfnice" se lepo zasveti, se lep pokaže, se zasveti v velikih barvah, pa — takoj poči! Tako bode slava in vse napihovanje naših nasprotnikov. Le dobro nas pomnite, bratje!

Naše podjetje je podjetje katoliških Slovencev. Naše podjetje so si postavili katoliški Slovenci v Ameriki sami in ga dali v oskrbo ne eni osebi, da bi bila njegov lastnik, temveč so ga dali najbolj demokratični "kompaniji" — redovnikom svetega Frančiška v oskrbi, da ga upravljajo v njihovem imenu za nje in za njih verska in narodne koristi.

In bratje, mi se tega zavedamo. Ko smo začeli to podjetje, nismo zbirali kakega kapitala! Nismo razpisali, ne delnic, ne kolekt. Deset let smo podjetje vzdržali z lastnimi žrtvami in žrtvami naših prijateljev in naročnikov. List "Ave Maria" je rastel počasi, kajti vsako korak naprej si je moral priboriti in pridobiti. Mi imamo tisoče prijateljev in zvestih naročnikov. Pa teh nam ni naklonil kako osebni "bisnes", ne kake osebne koristi, ne kakih osebnih dobičkov. Na naše liste se ni nihče naročil radi novic ali radi radovednosti. Na naše liste so se naročili samo oni, ki so bili naši po svojem srcu, ne naši, ampak za stvar. Versko prepričanje, verska potreba, žalostne razmere proti katerim smo se mi začeli boriti, to nam jih je pridobilo, to je navdušilo te tisoče, katere mi imenujemo "naše naročnike" in naše "prijatelje". Zato lahko trdimo, da je naše podjetje najmodernejša "kompanija", ker je to kompanija srca in prepričanja. Če greste okrog vseh, ki so zadnja leta pristopili ali kot dosmrtni naročniki ali kot delničarji, pa jih vprašate, pa boste našli, da je to res.

Zato bratje, kvišku glavo, kakor mi! Bratje naprej, kakor mi! Bratje za Križem in Marijo naj bode Vaša pot, kakor je naša! Z Bogom in Marijo za narod je naša deviza, še Vaša naj bo!

Pa če nas še ne vem kako napadejo, pa naj nas napadajo ali rdečkerji po svojih listih, ali celo po katoliških konvencijah ali morda celo iz prižnic! — Naj poskusijo vse. — da bode naša zmaga sijajnejša in naše delo toliko bolj očisteno in nesebično, da nam nihče ne bode mogel očitati, da delamo iz častihlepnosti, da vsakdo lahko vidi, kako smo preganjanji in da bode s trpljenjem kakor s cementom pomešano naše delo, ki se bode spreminilo v trd in krepek konkrit, iz katerega zidamo med ameriškimi Slovenci cerkev Bogu, Mariji svetišče, narodu dom, srcem pa počivališče v Bogu, družinam pa fundament sreče. Zato prosimo oproščenja vse, katerih ne bomo mogli natisniti glede naše polemike, in enako društva ali skupine rojakov, ki so še mislili ali so že protestirala. Naj bode krepak in močan protest Canonsburških mater krona te polemike, ker je v resnici čast vseh naših mater in mi si mislimo, da kakor so te matere povedale, tako mislijo vsi drugi tisoči in tisoči naših naročnikov, prijateljev in soimšljenikov.

Vsem pa hvala lepa in Bog Vas živi!!

Človek, katerega nimajo radi ne otroci in psi, nima veliko priteljev.

Človek, ki je prvi za zabavljanje, je navadno zadnji za delo.

Žena rada posluša možev nasvet, samo da ga nikdar ne vpošteva.

Nikdar si ne mislite, da drugi ljudje na vas tudi toliko mislijo, kakor vi sami.

ORLOVSKI TABOR.

(Izvirno poročilo Mr. Antona Grdina zastopnika Amerikanskih Slovencev na Taboru.)

Najbolje Vam bom pojasnil celo svoje potovanje sedaj, ko me ne bode nihče motil, ko se pa vendar še vsega prav dobro spominjam. Sedaj je moja dolžnost, da podam poročilo mojega zastopstva pri Orlovskem Taboru. Oprostite, da dam poročilo še le sedaj, ker mi preje v resnici ni bilo mogoče: 1) ni bilo časa, 2) pa ker sem vedno le videl nove in nove stvari, tako da sem vedno mislil, da ne morem poročati, dokler ne bode moje potovanje skončano.

Sedaj ko sem na ladiji, sedaj mi vhaža misel nazaj na prelepe dneve, katere sem doživel te dni. V resnici so bili najlepši dnevi mojega življenja. In zelo sem Vam hvaležen, da ste me navdušili, da sem se odločil in šel. Da gospod urednik, veliko stvar ste dosegli, ko ste se zavzeli za orlovski tabor!

Jaz se vračam nazaj v Ameriko zadovoljen, ker sem v resnici videl, kakor sem si predstavljal da bode, samo s to razliko, da je bilo vse še veliko boljše in veličastnejše, kakor pa sem si kedaj mogel misliti.

Kar se tiče nas Amerikancev je bilo to v resnici krasna ideja, da ste se zavzeli za Orle in jih podprli, kajti v resnici, Vaše navduševanje jim je dajalo še večji pogum in še večje navdušenje za svojo vzvišeno stvar, za katero se borijo doma Orli. Pa so Vam tudi hvaležni doma v domovini in pri vsaki priliki se mi je od vseh strani zagotavljalo, kako veliko priznanje zaslužijo tisti ameriški Slovenci, ki so se v tem velikem času zavedli svoje verske in narodne dolžnosti in so priskočili svojemu narodu na tako vzvišen pa tudi na tako vspešen način. Samo eno Vam moram priznati, gospod urednik, da so Vas zelo pogrešali povsodi. Povsodi so povpraševali po Vas.

Doma so me tudi veliko izpraševali o Ameriki in o naših razmerah. In vesel sem bil, da sem mogel povsodi poročati, kakor vem, da je in česa nam treba.

Potovali smo srečno. V naši družbi smo bili rojaki Holmer, Mišelčič, Škufca, Ivančič s soprogo in jaz. Ko smo prišli j Ljubljano, priredila so nam združena katoliška društva sprejemni večer v Rokodelskem domu na vrtu. Ta večer je bil nekaj jako lepega. Ob sviranju Salezijanske godbe so se vršile napitnice, v katerih so nas našli rojaki pozdravljali. Mi nismo veliko govorili, ker še razmer nismo poznali.

Takoj na to smo se posvetili svojim privatnim poslom. Časniki so nas seveda takoj naznanili, da mo prišli. Jaz em še posebej oznanil v časnikih imena onih, za katere sem prinesel darove, vsaj za bližnje. Za daljne sem sam šel po deželi. Ko sem tako hodil po deželi, sem imel povsodi priliko, da sem se udeležil raznih shodov in posvetovanj, katere so prirejali razni organizatorji. Kjer so me povabili sem tudi rad kaj povedal o Ameriki. Tako na pr. sem bil pri sv. Joštu, kjer je bil shod tržiških kmetov, kat. organizacije. Bil sem na Šmarni gori, kjer je imela dekliška družba svoje zborovanje. Tu sem videl, kako se trudi slovenska naša duhovščina doma, -kako gre pred vojnim narodom navdušena, edinslozna in požrtvovalna. Govorili so povsodi tudi lajki, katere sem občudoval kot izvrstne govornike. Silno sem obžaloval, da nisem imel saj še en mesec časa. Koliko bi se bil še lahko ta čas naučil! Ker sem se pa moral vrniti kolikor mogoče kmalu domov, zato sem moral porabiti vsak trenutek časa. Zato je umevno, da nisem imel nobenega reda in nobenega počitka. Veliko sem imel opravka, vendar se je vse izvršilo na splošno zadovoljnost. Imam zavest, da sem storil veliko dobrega za posamezne osebe in za splošno zastopstvo Amerike.

Ko se je približal čas za tabor v Mariboru in ko smo se podali tje že v četrtek, so se nam še le začele odpirati oči, da smo spoznali, kaj so orli. Poprej se ni toliko vedelo. Ko smo pa gledali toliko množico Orlov, dijakov, duhovnikov, izobražencev in toliko Jugoslovanskega ljudstva, tedaj smo pa je le začeli spoznavati, da smo se udeležili nekaj, kar bode zgodovinsko važnega za stoletja naprej za slovenski narod, da smo prinesli svoje žrtve za nekaj, kar bode nekaj ogejni kamen bodoce Jugoslavije. Kako smo bili navdušeni, ko smo videli toliko Hrvatov zastopanih. Nad 8 tisoč jih je bilo. Ne da se popisati, koliko navdušenje je vladalo po Mariboru med to silno in nepregledno množico. To se je moralo samo videti in čuti. Popisati je nemogoče. Ko so prve dni prihajele v Maribor razne organizacije, zborovale so takoj vsaka za se. Vsaka je skušala rešiti svoj odločni ji delokrog. Vršila so se posvetovanja po vseh dvoranah, in javnih prostorih, kjer je bilo le mogoče jih dobiti. Jaz sem se več teh posvetovanj udeležil. Zanimivo je tudi to, da je imel gospod Kalan posebno zborovanje za "suhache". Tudi mene je gospod povabil na shod, pa mi je bilo žal, da mu nisem mogel ustreči.

(Dalje prihodnjič.)

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Omaha, Nebraska. — Častiti g. urednik: — Ko mi zopet pišete oziroma pošljete svoje liste, Vas prosim da jih naslovite na 5912 So. 36th St. t. j. na naše novo župnišče, v katero sem se preselil zadnji dan letošnjega avgusta. Dozdaj sem stanoval en block severno od cerkve v neki hiši (s številko 3603 W. Street), katero smo bili takoj po otvoritvi naše nove cerkve sv. Petra in Pavla v najem vzeli. Ostal bi bil tam še dalje, kajti v časih, ko je vse tako strašno drago, nikdo rad ne gradi; toda razmere so nas prisilile, da smo se odločili lastne župnišče postaviti; lastnik one hiše se je namreč oženil ter se naravno sam hotel v svojo hišo preseliti, a druga hiša pa v bližini cerkve ni bilo mogoče v najem dobiti. Tako smo torej lansko leto v novembru sklenili postaviti lastno župnišče na župnem zemljišču na južni strani tik cerkve.

Odkar smo lansko jesen prikupili še dva lota, cerkveno zemljišče zdaj obsega šest lot in je 131 čevljev široko in 300 čevljev dolgo. Ima lepo lego, ker leži skoro na vrhu enega najvišjih gričev v južnem delu Omaha, in izpred cerkve je lep razgled po mestu. Toda to zemljišče je bilo

še v onem prvotnem stanju, v katerem so ga divji Indijanci zapustili. Zato smo se preteklo zimo odločili, da ga damo lepo zravnati, kar smo zadnje pomlad tudi storili. To nas je stalo celotno nad en tisoč n sto dolarjev, katere smo vse takoj v gotovini izplačali. Vsled tega je zdaj celo cerkveno zemljišče lepo ravno in gladko ter ma dovolj prostora ne le za cerkev n župnišče, ampak tudi za novo šolo in stanovanje za šolske sestre, kateri upamo še v bližnji bodočnosti postaviti.

Obenem z načrti za zravnavo cerkvenih lot smo pa minulo zimo delali načrte tudi za zgoraj omenjeno novo župnišče. Izbrali smo si zato nekoga znanega arhitekta, ki nam je pa narisal tako bujne plane, da bi bila hiša z 8 sobami stala 15 ali 16 tisoč dolarjev. To me je pa tako ogorelo, da sem se odločil sam prevzeti arhitektske posele, in po mnogem in vsestranskem študiranju sem izdelal načrte z opisom vred za 28 čevljev široko in (z verando) 45 čevljev dolgo hišo s sedem sobam in prostorno kletjo ter podstrešjem, v katerem bi se lahko dale narediti še tri sobe, ako bi bilo kdaj treba. Vodil me je pri vsem tem sklep, da se mora strošek vse nepotrebne kremlje, tace, repe in vratove porezati, kajti lahko se je v dolgove zakopati, ali iz

njih se izvleči je pa druga pesem. Moji župljani so namreč sami navadni delavci, odvisni od svojega teden skega zaslužka in ko nas v bodočih letih obišče zopet kaka industrialna kriza, bi se nam slabo godilo, ako bi nas zalotila z velikimi dolgovi na plečih. Torej keep down the cost.

Ko so bili načrti gotovi, smo koncem aprila letošnjega leta nekemu Poljaku delo oddali. Tekom naslednjih mesecev je bila zgradba dovršena. Pri tem je bila moji malenkosti prepuščena častna služba inspektorja, kajti kot arhitekt sem moral sam kontraktorjevo delo nadzorovati. Ta ko torej vidite, da se živemu ameriškemu misijonarju vse lahko pripeti, biti mora vse: arhitekt, inspektor in mogoče kdaj tudi še kontraktor.

Med tem ko je zgradba polagoma rastla, sem pa obenem tudi pridno kolektal darove, da zanjo plačamo. Šlo je od hiše do hiše, od kljuka do kljuka, kar ne morem reči, da je ravno posebno prijetno delo, kot sami veste. Človek večkrat sliši in vidi stvari, ki bi neskušnemu novincu pogum vzele. Ali starega veteranca pa zlepa nič ne oplaši, in tako se je nabrala precejšna svoja denarja, ki bo pa v kratkem seveda izginil v globoko kontraktorjevo bisago. Obenem s kolektanjem smo pa priredili tudi eno zabavo 4. in 5. julija n en bazar, ki je trajal celih 8 dni, od 15. do 22. avgusta. Vseh je bil dober v obeh slučajih. Na te načine smo si pridobili toliko novcev, da je bilo le malo svoto treba vzeti na posodo, da se vse stroške poplača.

Župnišče je zgrajeno na vzvišnem prostoru poleg cerkve in stoji na trdni podlagi iz kamnja ter je solidno izdelano. Sobe so vse na enem flooru ali podu ter so prav čedne. Hiša je obdana z najboljšim "stucco" ometom, posutim z drobnimi kristalnimi kamenčki, in prav lepo izgleda, tako da so moji Hrvati, ki so precej gizdavi ljudje, jako ponosni nanjo. Poleti je bila dovršena, da sem se (kot rečeno) zadnji dan avgusta že mogel vanjo prešeliti. Stane z vsemi modernimi pritliklinami vred, vključno električno razsvetljavo, kurjavo s toplo vodo, vodne cevi, zvezo s podcestnim kanalom itd., celotno nekako sedem tisoč dolarjev, kar ni posebno mnogo, ako se vpošteva današnje oduške cene.

Tako se je torej lastnina naše mlade ali čile župnije sv. Petra in Pavla zopet povečala za eno poslopje, in ako Bog da, si v par letih z združenimi močmi postavimo tudi lastno župnijsko šolo, kjer si bodo naši mali Amerikančki bistrili možgančke in blažili srčeca. Fiat!! Cerkev brez šole je pač le malo vredna, in trajna, solidno bodočnost župniji zagotovi samo župna šola.

Z bratskimi pozdravi ostajam Vaš
Rev. J. L. Zaplotnik.

Chicago, Ill.—Gospod urednik.—Kakor čujem iz letošnjih konvencij smo starejši člani zelo udarjeni. Zlasti: katol. jedro ti so nas zelo udeležili. Čicer smo mislil, že lani n teh jedrot izražajo proti nam stariim članom, češ če jim ni všeč, naj pa izstopijo iz jednote.

Jaz bom iztopil iz jednote in bom ubogal te može. Toda povem jim, da bode izstopilo tudi pet mojih otrok, katere sem imel do sedaj v jednoti v otroškem oddelku. Povem Vam, da je letošnja konvencija bila sramota za ameriške Slovence. Mladi so take neumnosti, mesto da bi bili našli način, kako bi pomagali vsemu članstvu in rešili jednoto. Kako naj jaz plačam sedaj na svoja stara slaba leta nad tri dolarje mesečni prispevkov sedaj, ko sem plačeval že 25 let.

Zato bi jaz predlagal za Chicago vsaj, da bi se mi katoliški može in žene sešli in si ustanovili posebno samostojno društvo, ki bi pomagalo samo v boleznih. Za smrtno podporo se pa zavarujemo kjer je najceneje, kajti tako ne bode dolgo, ko bomo imeli tudi v Ameriki uradno državo zavarovanja za starost in smrt, kakor imajo že skoro vse Evropske države.

Naj bi se oglašili še drugi rojaki.
(Dalje na 3. strani.)

SLOVENSKI ORLI IN SLOVENSKE ORLICE

(Rev. Kazimir Zakrajšek OFM, Urednik "Ave Maria" in "Edinosti" in tajnik Zveze Katoliških Slovencev.)

PONATIS IZ SLAVNOSTNE IZDAJE "MLADOSTI."
(Dalje.)

Toda to narodno pohujšanje se ni omejilo samo na versko polje. Ti mo- žje so šli dalje. Ko so narod odtrgali od Cerkev, so ga peljali dalje: — v socializem, v radikalizem. Pohujšali in okužili so ga tudi narodno. Mesto ljubezni do naroda in do domovine, dajali so mu nauk o internacionali. Učili so ga sebične koristi posamežnega stanu postavljati nad splošne narodne koristi. Da šli so tako daleč da smo bili vi prepričani, da so ti voditelji plačanci germanizma, plačanci za to, da uničijo vsak pokret k edinosti in slogi, osvobodjenje in zedinjenje vseh Jugoslovanov v eno državo. In res smo videli, kako so dosledno podirali edinosti med ameriškimi Slovenci. Ko mo bili mi za naše narodno osvobodjenje, bili so oni za avtonomijo pod Avstrijo. Ko je bilo naše osvobodjenje že zagotovljeno, in smo mi zahtevali narodno zedinjenje, veliko Jugoslavijo, zahtevali so oni slovensko republiko. Ko je bila zedinjena Jugoslavija vključno temu dosežena, in smo hoteli denarno priskočiti ji na pomoč, začeli so delovati za federativno republiko, in da bi preprečili finančno podporo domovini, začeli so pobirati milijon-dolarski sklad baje za "pravo svobodo" n za "boj proti Italiji." Da, dosledno so šli dalje in razdirali in podpirali vse, kar bi lahko združilo vse ameriške Slovence v eno vrsto, za eno stvar.

Da, z žalostjo in strahom smo opazili, da skušajo zastupiti dušo slovenskega izseljenca s trupom absolutnega radikalizma in skrajnega socializma.

Zato smo se bali nesreče tudi od te strani. Njih časopisje je močno. Na razpolago imajo tri dnevnike, med tem ko mi nobenega; več tednikov in en mesečnik. Denar imajo. Organizirani so. Med tem ko mi nimamo nič in ko smo needini in spimo. Ali ne bo vse to postavilo v nevarnost našo svobodo, naše zedinjenje?

Res nas je zveselilo, ko smo dobili prva poročila iz domovine in smo Vas našli po dolgih letih zedinjene in složne, ko smo videli kako ste bili vsi navdušeni Jugoslovani.

Toda vedeli mo, da pride za tem prvem navdušenjem reakcija, da se tisočletne rane ne bodo samo z nekoliko "Živio" klici v enem dnevu zacelile, da pridejo nazaj boji, da pridejo k Vam naši tisočletni sovražniki, ki bodo skušali uničiti vse uspehe in vašo svobodo.

Zato smo pa s strahom pričakovali vsaki dan, da nam bodo časniki sporočili, da je Jugoslaviji "zbruhnilo", da se je razdiralnim rdečim

močem posrečilo zastupiti in zaneti ogenj bratomornega, sovraštva in boja.

V tem pa pride Vaše povabilo, dragi nam Orli in Orlice, na Vaš veliki tabor. O, ko bi vedeli, kako so se vsi zavednejši katoliški Slovenci zveselili tega Vašega povabila. Iznenadeni smo se vprašali: "Je li to mo goče? Po tolikih preskušnjah strašne petletne vojske? Po tolikem trpljenju? V toliki korupciji mladine, o kateri tožijo vsa poročila in vsi listi? pa da se dvigajo naši fantje in dekleta? Da jih je še toliko dobrih, da si upajo sklicati tako velikanski shod in pokazati tako javno svoje katoliško prepričanje? svojo vero v katoliška načela?"

Da, Bog bodi zahvaljen za to! Bog blagoslovi ta mlada srca naših Orlov in Orlic.

Naj povemo kar naravnost: ko smo čitali ta vaša poročila o velikanskih pripravah za ta Vaš tabor, dobili smo novo upanje v prihodnost našega naroda, v prihodnost Jugoslavije. Katoliški principi so nepremagljivi. Zato je nepremagljivo vse, kar je sezidano na teh principih. In ako so se enkrat naši fantje zavedli te resnice in se v tem velikem času oklenili teh principov in jih hočejo zanesti v svoje vsakdanje privatno in javno življenje, jih hočejo postaviti kot vogelne kamne svoje bodoče domovine, lepe Jugoslavije, potem pogum! Vse je rešeno! Zmaga je popolna! Prihodnost Jugoslavije zagotovljena.

Zato pa, dragi slovenski Orli in Orlice, bodite kar najiskrenejše pozdravljeni na tej svoji velikanski prireditvi! Mi ameriški katoliško zavedni Slovenci se vsi veselimo in bomo ta dan z Vami v duhu združeni. V Vas mi vidimo upanje naroda. Zato Vam kličemo: Fantje in dekleta naprej! V bojne vrste vsi, pod zastavo križa in zastavo Jugoslavije! V boj za obrambo svojih oltarjev in svojih ognjišč!

Ko bi prostor dopuščal, povedal bi Vam veliko o krasnih organizacijah naših ameriških katoliških fantov, ne sicer slovenskih, ampak splošno katoliških. Povedal bi Vam o krasnem delu, katerega vrše te mladeniške organizacije za Boga in za domovino, za svojo Cerkev in za svoj dom. Vaše srce bi se ob krasnih zgledih navdušilo, ko bi videli, koliko imate stotisočev tovarišev, ki so še bolj navdušeni za iste vzvišene ideale, katere imate Vi pred seboj. Naj Vam omenim krasno organizacijo Kolumbovih viteзов, ki šteje do sedaj nekako 700,000 članov. Ni to sicer pristno mladeniška organizacija. Vendar je velik del članov fantov. Ta organizacija je steber katoliške Cerkev. To so prve vrste oklopnih jarkov svetega križa. Veliko je tudi Slovencev že članov organizacije. Naj omenjam društvo Najsvetejšega Imena, ki šteje že nad en milijon članov, mož in fantov, katerega namen je predsvem mesečno ali pogosto sveto obhajilo. Koliko store ta

Društvo Sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 5. leta. — Posmrtnina se plača \$150.00, \$300.00, \$500.00 in \$1000.00, za kolikor se hoče zavarovati. — Rojaki! Ne odlašajte in takoj pristopite k našemu društvu. — Za pojasnila vprašajte naše uradnike. — Predsednik Josef Zakrajšek, podpredsednik John Jaksic, tajnik, John Vidervol, zapisnikar Jos. B. Zaversnik, blagajnik Anton Bašča, nadzorniki, Anton Kozelj, Anton Strniša, Viktor Kompare, Zdravnik, Dr. J. M. Seliskar, Vratar, John Peterlin, Sprevidatelj, Jos. Zakrajšek ml., Zastavonoša, Alojz Somrak.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo

Društvo Sv. Frančiška Seraf. K. S. K. Jednote ima svoje seje vsako drugo soboto v mesecu na 2 St. Mark's Place, New York, N. Y. Sprejemajo člani od 16—50 leta za zavarovalnino \$250.00, \$500.00 in \$1000.00 in bolniško podporo. Zavedni rojaki pristopite k temu prekoristnemu društvu, ki je eno izmed najagilnejših v New Yorku.

IŽ SLOVENSKIH NASELBIN.

(Nadaljevanje s 2. strani.)

riki in doživel par dokazov, kako ki so mojih misli in naj bi povedali svoje mnenje. Uredništvo Edinosti nam bode gotovo dalo na razpolago predale, kaj ne? (Gotovo! Saj smo delavsko podjetje. Kadar se gre za delavca vedno! Urednik.)

Star član.

Brooklyn, N. Y.—Ne zamerite, da se oglasim tako pozno: jaz bodem tudi v nebesa pozno prišel. Pa ako tudi ne pridem v nebesa, da bodem smel ostal od zunaj pri vratih, bode tudi dobro. Potem ko se bodem malo udomačil, ter videl in spoznal nebeške razmere, se bodem lahko zmuzal tudi v nebesa, tem ložje ker bodejo videli, da nisem preneroden človek. No, pa pustimo to, saj se še ne mislim "muhati" tako kmalu. Bodem se že pri Vas oglasil še prej.

V nadalje nimam kaj posebnega kot, to blagovolite sprejeti tu Vam priloženi dolar, za eden koledar, ako oi Vam jih pa priostaialo, Vam bodem hvaležen, ako mi pošljete dva. Z enega Vas torej prošim. Zraven tega je še moja želja, da Vas nekaj časa opomim, zaradi tolikega kritizma o! vseh straneh. Pomislite, kadar strašno grmi, dežja nikoli veliko; zdi se mi, da me razumete prav dobro, kaj mislim. Mojih naukov ravno ne potrebujete, pač pa Vam tem potom hočem povedati da "mi smo z Vami" in to tembolj ker smo "ene barve." Marsikaj bi Vam še povedal, toda ne bi rad, da bi Vam bil moj dopis nadležen. Priobčite za enkrat sledeče, ako bodete imeli prostora dovolj.

Pozdravljam vse čitatelje, in čitateljske "Ave Maria" in "Edinost". Le pri dno čitajmo menovana lista, in ne moremo zgrešiti srednje poti, naj grmi kakor hoče.

G. Novosel.

POSNEMANJA VREDNO.

V strogo katoliško hišo je prišel ponujevec, agent s slabimi knjigami in časnik.. Ravno je odraslim hčeram razkazoval nekaj prav "zanimivega" iz svoje robe, ko vstopi hišni gospodar, oče. Zadnje besede zgovornega ponujevca je ravno kar še vjel. Stopi bližje, vzame hvalisano knjigo v roke, jo pogleda, in tisti trenutek jo dobi agent v glavo, da se je kar opotekel.

Ni vtegnil skupaj spraviti svoje krame. Pesti ogorčenega očeta so ga hipoma postavile skozi vrata na zrak za njim je prifrčal klobuk, palica in vsa druga tiskana ropotija. Prav je bilo, da je oče vrgel "hudiča iz hiše" ko je njegovega agenta posadil na ulico.

društva za svojo Cerkev! Tudi med Slovenci imamo do sedaj nekako 16 takih društev, ki vsa dobro napredujejo. Naj omenjam Narodno Zvezo katoliških fantov, katera šteje do sedaj nekako 200,000 samih fantov, ki je jako podobna Vaši organizaciji.

(Dalje prihodnjič.)

PLEBISCIT NA KOROŠKEM.

Delna odprtija demarkacijske črte na Koroškem je povzročila političke posledice, ki niso vgodne za Jugoslavijo. S sodelovanjem italijanskega zastopnika v antantni komisiji hočejo Nemci za vsako ceno dobiti v roke orodje, da bi mogli ogroziti v pasu A javni mir in motiti varnostno delo jugoslovanske vprave. Spopadi in nemiri, ki bi morali po načrtu Nemcev nastati na ozemlju pasa A, naj bi jim dali povod in moralno opravičenost zahtevati od antantne komisije odpravo jugoslovanske vprave in prenestitev njenih organov iz A pasa. Nemec ali nemškutar se priklati v jugoslovansko ozemlje A pasa, izzove pretep ali kaj vkrade Jugoslovanska vprava ga hoče zapreti, italijanski zastopnik v antantni komisiji ne dovoli, in ako oblast ne vgodi Italijanu, le ta brzoja vi v Belgrad za oprostilo povelje. Poleg tega hodijo italijanski častniki po vaseh, agitirajo za Austrijo, sramote Jugoslavijo, odstavljajo gerente, nastavljajo zopet nemškutarske župane, vtičejo se v policijsko in sodnjsko poslovanje. Odpor proti temu bi izval nevarnost, da Italijani zasedejo ozemlje A pasa na tihem, zvičajno, kakor so to naredili z našim Primorjem. Po vseh večih krajih glasovnega ozemlja na Koroškem se nahajajo antantne podkomisije, cijih načelnik je povsod mlad, aroganten italijanski častnik, ki ima pri deljenih nekaj vojakov kot ordonance, šoferje itd. Kedo bi mogel Italijanom braniti, ako pritegnejo na ta način še več vojakov k posamešnim podkomisijam, ki se dajo tudi še pomnožiti, kateremu številu bi Jugoslovansko orožništvo ne bilo več kos. Ze sedaj se širi mej ljudstvo mnenje: Mi smo izdani, antantna komisija je podkupljena od Nemcov.

Nekega dne bi znali izginiti Angleži in Francozi, Italijan bi pa ostal; pod njegovim pritiskom bi zna ten del slovenskih ljudi zgubl zaupanje in ostal na dan plebiscita doma, boječ se slabih posledic, ako bi Nemci zmagali s pomočjo Italijanov.

Videti je, kako napako je naredila vlada, ko je dovolila v odpravo, če tudi le delno stroge zapore ob demarkacijski črti. Ako b se hotelo od strani antantne komisije nadaljevati priprave za glasovanje na Koroškem še dalje na tak nepostavni način, je bolje, da Jugoslavija kratkoma prežene italijanske komisarje čez demarkacijsko črto, jo zapre zopet in vkine priprave za glasovanje ter reče: Tukaj smo: če vam ni prav,

preženite nas." Če bodo Italijani po tem rabili silo, je za Jugoslavijo še vedno vgo dnejshe, kakor pa, če bo morala oditi tudi iz A pasa na podlagi ponarejenega in naqilnega glasovanja.

Judje in jugoslovenski demokrati. Glasilo demokratov v Osjeku, list "Jug" je sredi avgusta ravno tam zborujoči kongres židovske zionistiške mladine pozdravilo z besedami:

Kot liberalni in demokratiški širokodušni (ali bolje: širokoustni? o-pomba stavca) del naroda mi napredni Jugoslovani simpatično sprejemamo to (židovsko) gibanje ter jamčimo hebrejskim nacionalcem za čas bivanja v naši državi položaj polnopravnih državljanov. Seveda, žida, kapitalista, sovražnika krščanstva, demokrati posebno njihov cvet, Sokoli — pozdravljajo — slovenskim francoskim katoliškim gostom ter svojim lastnim vernim rojakom, delavskim ljudskim sinovom pa imajo pripravljeno golido — polno moralne in hlevne gnojnice,

Kako "Sokol" vzgaja ljudstvo v Sloveniji. — To vidimo iz dogodkov v Šmratnem ob Paki v Savinjski dolini. Tu so ustanovili pred kratkem "Sokola"; zborovanje je bilo v gostilni seveda; da bi vspesno rastel in se raz vijal, so ga pošteno zalili z vinom in odlični splesom do 2. ure ponoči. Sklep je bil preprič, pretep, kriki in slednjič streljanje z revolverji. Tako se je godilo ko so bili sami Sokoli vkupaj. Ko se snidejo z "Orli," bo seveda hujše ker tako zahteva sokolska olika, po zgledu blejskih dogodkov.

Železniška nesreča na Pesnici pri Mariboru. — Dne 14. avgusta sta na Pesnici, na postaji sami trčila dva vlaka skupaj. Troje oseb je bilo vbitih; sprevodnik Matija Seeman, nad sprevodnik Jožef Silec, in 4 letna hčerka teško ranjenega prometnega mojstra Pavlina. Tudi tvarinska ško da je velika: ena lokomotiva je popolnoma razbita, druga poškodovana 12 voz uničenih, 10 deloma poškodovanih. Eden teh vlakov je vozil živila v N. Avstrijo.

ZAKAJ TRPETI?

Revmatične, nevralgicne in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s primerno uporabo

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr. Glejte, da dobite pristnega—slavnega že več kot 50 let.

Zahtevajte SIDRO tvorniško znamko.

Drs. HOLLANDER Dentists

1355 E. 55th St. vogal St. Clair Ave.
NAD LEKARNO.

Ure od 9. dopoldne do 8. zvečer. Zaprto ob sredah popoldne in ob nedeljah.

Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC

mesar

Priporoča Slovcem in Hrvatom mojo dobro in okusno mesnico.

Vsaki dan sveže meso, kakor tudi

— prave kranjske klobase — doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

JAVNA ZAHVALA! Cenjeni g. J. Wahčič: — Jaz sem rabila Vašo hvale vredno ALPENTINKTURO za lase za katero se Vam najlepše zahvalim, lasje so mi takoj prenehali spadati in so mi gosti dolgi in krasno narastli, želim Vas priporočati vsakemu, kateri bo v taki potrebi ko sem bila jaz, da nisem rabila Vaše tinkture bi vse lase zgubila, zatoraj se Vam še enkrat lepo zahvalim, Vaša rojakinja.

Mrs. Anna Beketich, 314 Second Ave. Johnstown, Pa. Alpenpomada za moške brke in brado, Bruslintinktura za sive lase od katere postanejo moškimi in ženam popolnoma naradni lasje kakoršne ste v mladosti imeli. Wahčič Fluid ozdravi vsaki najstariji Revmatizem, kostobol, tokan, nogan ali križicah se ozdravi v 5-tih dneh popolnoma. Rane, opekline, bile, turove, kraste, grinte in lišaje, potne noge, kurje očesa, bradovnice, debelo kožo na nogah in ozeblina, vse tej boleznii se v 3 dneh popolnoma ozdravijo.

Pišite takoi po cenik in krasni žepni KOLEDAR za leto 1920 pošljem popo noma zastoj.

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave N. E. Cleveland, O.

DRUŠTVO SV. VIDA STEV. 25 K. S. K. J.

Ima svojo redno mesečno sejo na tako orvo nedeljo v mesecu v Knausovi ivotrani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1920. Predsednik, John Widerwol 1153 E. 1st Street, tajnik, Joseph Russ 6517 Bonna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Jgrin 1051 Addison Rd.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in e zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-00 ali 250.00 noše društvo plačuje \$6.00 te lenske bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelek od 1 do 16 leta starosti in e zavarujejo \$100.00: Otroci po 16 etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$1000.00 lačevanje društvenih asov pri sejah od 1 ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti presecani od zdravnika naj kasneje do 15 ine vsacega meseca.

Za vse nadaljna pojažnila se obrni e na gori imenovane uradnike.

KRIŽARJI.

Zgodovinski roman v štirih delih.
Spisal: H. Sienkiewicz.
Poslov.: Podravski.
(Dalje.)

"Ta trdnjava ne znači ničesar, kaj ti to, kar more človeška roka pozidati, more tudi razdreti. Ali veste, kaj drži opeko skupaj? Apno! Ali veste, kaj veže skupaj ljudi? Ljubezen!"

"Za rane božje! Med se vam cedi iz ust!" zakliče Matija.

Ali Zindram, oveseljen v svojem srcu po tej pohvali, nadaljuje:

"Od tukajšnjih ljudi ima ta pri nas v verigah brata, ta sina, ta sorodnika, zeta ali koga drugega. Obmejni komturji jim priporočajo, naj hodijo k nam ropat, in marsikateri od njih pogine, marsikateri naši vjamejo. Ko pa so ljudje tukaj izvedeli o pogodbi med velikim mojstrom in kraljem, so dohajali k nam od ranega jutra in napovedali imena sužnjev katera je zapisoval naš pisar. Najprvi je prišel neki tukajšnji sodar, Nemeč, premožen meščan, ki ima v Marburgu hišo, ter nam je dejal: "Ko bi mogel vašemu kralju s čim vstreči, ne dal bi mu mu le svoje imetje, marveč tudi svojo glavo!" A jaz sem ga odpravil, domišljuje si, da je Judež. Potem pa pride svet-ski duhovnik izpod Olive, nas poprosi za brata in reče: "Je-li to resnica, gospod, da hočete vi napovedati vojno naši pruski gospodi? Vedite, da tukaj ves narod misli na vašega kralja, kadar moli: "Pridi k nam tvoje kraljestvo!..." Na to sta prišla dva plemiška sinova, prišli kupci iz Gdanska, prišli rokodelci, zvonar iz Kvidzina ter dokaj drugih... in vsi so nam isto povedali."

Tu preneha gospod iz Maškovic, vstane ter gre pogledat, če ga morda za durmi kdo ne posluša, in vrnivši se reče z zamolklim glasom:

"Jaz sem jih dolgo izpraševal o vsem. Po vsej Prusiji sovražijo Križarje vsi: duhovniki in plemstvo, meščanje in kmetje. Ali ne sovražijo jih le oni, ki govore naš ali pruski jezik, marveč celo sami Nemci. Kdor je primoran, ta jim služi, sicer pa je vsakemu ljubša kuga nego Križar."

"Da, toda v kaki zvezi je s križarsko močjo?" vpraša Matija.

Zindram si pogladi za danljo visoko čelo, pomisli nekoliko, kakor bi iskal prilične prisposobe, potem se nasmeje in vpraša:

"Ali ste se že kedaj dvojevali?"

"Seveda, in sicer ne le enkrat," odvrne Matija.

"Kaj mislite torej? Ali morda ne pade s konja pri prvem spopadu vitez, bodisi najmočnejši, ako nima v redu stremena ali pasu pri sedlu?"

"Seveda!"

"Nu, vidite, križarski red je tak vitez."

"Za Boga!" zakliče Zbišek. "Niti v knjigi ne najdete kaj lepšega."

VAŠA OBLEKA

bo zgedala kot nova ako jo prinese-te nam čistiti, barvati ali popraviti. Mi tudi Vašo staro obleko prenaradimo po novi modi.

FRANK'S DRY CLEANING CO.

Telefon: Central in Rosedale 5694

Delavnica in urad
136r EAST 55th ST.
nasproti Lake Shore Banke.

COLLINWOOD — PODRUŽNICA
15513 WATERLOO RD.

SLOV. KAT.
PEVSKO
DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. Kat. pevsko društvo Lira, Cleve-land, Ohio. — Predsednik: Anton Grdi- na, 1052 E. 62 St. Podpredsednik in pe-rovodja: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. Tajnik in zapisnikar: Ignacij Zupan- čič, 1173 Norwood Rd.; Blag. Fr. Matja- šič, 6515 Edna Ave. Oblekar: Anton Hlabič str. Pevske vaje so vsaki torek četrtak in soboto ob pol 8 uri zvečer. Se- ja vsaki prvi torek v mesecu.

Matija se začudi ter reče z nekoli-ko tresočim se glasom:

"Bog vam povrni! Za vašo glavo, gospod, mora kovač skovati poseb- no čelado, ker za njo še nima goto- ve nobene."

XIII.

Matija in Zbišek sta hotela takoj odpotovati iz Marburga, toda nista še odrinila onega dne, ko jima je bil Zindram iz Maškovic tako mo-čno okrepljal dušo, kajti v vsem gra-đu je bilo pripravljeno dvoje gostij, obed in večerja na čast poslancem in gostom, na kateri je bil povabljen kot kraljevi vitez tudi Zbišek in Zbi-šku na ljubo tudi Matija. Družba je obedovala v krasni veliki obednici v katero je prodirala svetloba skozi deset oken in katere strop je bil op- zidan tako umetno, da je bil opte- le ob jeden stolp, kar je bilo v te- danjem času redek stavbarski pojav. Razun kraljevih gostov je sedel k mi- zi tudi neki tujec, in sicer poslanec burgundski, ki je bil podložnik bo- gatih vladarjev, pa je vsekako pri- šel le za to, da si je izposodil denar od Križarjev. Od domačih vitezov so bili na obedu, razun velikega moj- stra, še štirje dostojanstveniki, tako imenovani glavni stebri križarskega reda, to je veliki komtur, blagajnik, miloščinar in intendant. Peti poglav- vitni dostojanstvenik, to je veliki maršal, pa je bil ob tem času na- vojni proti Vitoldu.

Dasi je napravil red obljubo ubo- štva, so jedli vendar gostje iz zlate in srebrne posode ter pili malvazijo, kajti veliki mojster je hotel zaslepiti oči poljskih gostov. Vsekako pa navzlic vsemu izobilju jedi in pija- če to gostovanje ni bilo posebno vselo, ker so gostje morali čuvati svo- je dostojanstvo. Nasprotno pa je bi- la večerja v orjaškem redovniškem refektoriju zelo živahna, ker so se je udeležili vsi križarski vitezi in vsi o- ni gostje, ki s svojim velikim marša- lom niso šli na vojno z Vitoldom. Tega veselja ni kazil nikak prepir, nikako pričkanje. Tujezemski vitez so gledali sicer nekako mrzko Pol- jake, ker so vedeli dobro, da se ž nji- mi prej ali slej spoprimejo, toda Kri- žarji so jim naročili, naj ostanejo mirni, ker so se bali v osebah pos- lancev razžaliti poljskega kralja. Pa tudi v tem se je pokazala neprijaz- nost reda, ker so zadrževali gostom, da so Poljaki grozno vročekrvni ter pripravljene človeka za vsako rezko besedo pograbit za brado ali ga suniti z nožem. Zato pa so se gostje močno začudili dobrodušnosti iz Ta- čeva in Zindrama iz Maškovic, in razumnejši so sprevideli, da obnašan je Poljakov n surovo marveč da so le jeziki Križarjev zlobni in stru- peni.

(Dalje prihodnjič.)

Dobro je samo to, da nekateri lju- dje niso res tako dobri, kakor bi nas radi prepričali, da so.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ
6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

AKO ŽELITE DOBITI DRUŽINO, rojake ali nevesto iz starega kraja v Ameriko, hitro in naravnost poslati de- nar po najnižjem kurzu, isti v stari kraj po najkrajši črti lepo in ugodno, se izvolite obrniti na:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Avenue, New York

Prodajam PAROBRODNE LISTE iz stare domovine narav- nost do vsakega kraja v Ameriki. — Izdelujem vsa notarska dela za dobavo svojcev. POTNIKOM V STARO DOMOVI- NO dobim potne liste in računam SAMO za konzularno pri- stojbino.

VPRAŠALNI KOTIČEK:

1. Kaj je bilo preje, ali hiša ali okno, (t. j. omejen prostor, katerega imenujemo okno)?

2. Kaj je bilo preje ali je bila ko- koš ali je bilo jajce?

3. Kaj povzroča v človeškem tes- lesu, da se nikdar toplota ne spre- minja? Naj bode še bolj mrzlo ali še bolj vroče, če zmerimo toploto telesa, je vedno enaka?

NOVE ZASTAVICE

2.

Neki oče ima dvakrat po šest si- nov. Vsaki teh sinov ima 30 otrok. In vsak otrok ima pol lica belega, pol lica črnega. In nobeden ne živi dalj, kakor 24 ur. — Kaj je to?

Janez ga ima spredaj. Alojzij ga ima zadaj. Matevž ga nikdar ni imel. Benjamin ga ima sredi. Naš oče ga nikdar ne bodo imeli. Jurij ga ima pa spredaj in zadaj. — Kaj je to?

Kaj naredi iz bika bilko?

Za pravilno rešitev uganjk, kate- rih bode 15, smo razpisali nagrado: knjigo, katero koli si bode kak na- ročnik sem izbral.

Imena rešilcev uganjk priobčimo drugi teden.

BOŽJI MLINI.

Ni še dolgo, kar so časniki prine- sli vest, da je v L. M. Min., nesre- čne smrti umrl A. V., katoliške vere sicer, pa skrajno spriden človek. Ze- no in otroke je zapustil, potem pa se je klatil po svetu, kradel po cer- kvah, pa tudi pridigal in maševal, izdajajoč se za duhovnika, v krajih, kjer ga ni bilo. Seveda je pobiral tu- di cerkvene kolekte, zraven se pe- čal z vražarstvom, sleparil ljudi in zapeljeval mladino.

Pošteni ljudje, ki so ga od prej poznali, so ga sverili in spominjali ga na smrt. Pa sejim je v obraz sme- jal in rekel: ko bom enkrat mrtev, me lahko denete v spirit kot kuščar- ja ali me pa sežgite..."

Božji mlini... Bil je pri svoji hče- ri, od moža ločeni ženi, — v njenem zloglasnem saloonu: napil se je žga- nja in pijan zaspal.

Ob 4. uri zjutraj nastane ogenj v hiši: bilo je nalašč zažgano. V splo- šni zmešnjavi je ničvredna hči poza- bila na pijanega očeta: v zganju in ognju je našel strašno smrt. — Bo- žji mlini.

Ko je predsednik McKinley kandi- diral, so glasovali za polni "pejl" (posodo, v kateri si nese delavec o- bed na delo). Danes bi bilo pa potre- bno, da bi kandidatje delovali za pol- ni kotel "gazelina" za avtomobil.

Nazori so kakor ure, nikdar ne- gresti dve enako, in vedno trdi last- nik, da gre samo njegova ura prav.

DOBILI SMO VEČJO VEČJO ZALOGO KNJIG "ŽIVLJENJE SVETNIKOV" I. in II. zvezek. — Spisal Dr. J. Zore. Tako lepe izdaje popisa svetniškega življenja Sloven- ci, dosedaj nismo imeli. Ko človek bere te črtice o posameznih svetni- kih, zdihne: In tako življenje naj bi z božjo pomočjo meni ne bilo mogo- če? — jaz naj bi ne mogel se zveli- čati?

Pisatelj nam slika svetnika, svet- nico v miljeju, kakor pravimo dan- danes, njune okolice, povdarja dru- žabne razmere njunega časa, kaže či- tatelju: vidiš v teh okoliščinah je ži- vel, pa se je posvetil zakaj bi se ti ne mogel z božjo pomočjo. Svetnika nam pred oči predstavlja, kakor je pač z obema nogama stal na zemlji v njenem dušnem siromaštvu, svoje srce*pa je imel pri Bogu.

Zato čitanje tega življenjepisa sve- tnikov tako dobro de kristjanu, ker vidi v njih svoje sv. brate in sestre v boju s človeškimi slabostimi in sa- tanom v njegovih pomagačih, pa tu- di v zmagi, ki ji je bila podlaga sve- tost življenja po pravilih za vse ob- vezne in vsem priročne krščanske pravičnosti s pomočjo seveda božje milosti.

Verni Slovenci, vzemite knjigo v roke, čitajte, premerite z duševnimi očmi pot svetnikov proti nebesom, kakor nam jo razumno in prisrčno opisuje pisatelj, videli bode, da ni preteška, še manj nemogoča.

Knjiga se dobi v Knjigarni "Ave Maria" prvi in drugi zvezek s poš- tino stane \$2.00.

ZBIRKA LJUDSKIH IGER

Kasija. Drama v treh dejanjih. 1.00

Najdenček. V enem dejanju.

Dva gluha, burka v enem de- janju; V istem trenutku, mono- log 1.00

"Mati", Ksaver Meško 1.00

"Legionarji" 1.00

Za križ in svobodo 75

Turški Križ, Tri Sestre, Dr. Krek 1.00

Domen 1.00

Naša kri. F. S. Finžgar. 1.00

2. snopič—Vedeževalka, Kmet- Herod, Župan sardamski, Je- za nad petelinom 1.00

3. snopič—Mlini pod zemljo, Sa- nje, Sv. Neža 1.00

7. in 8. snopič—Sinjivo maščeva- nje ali Poštuj jočeta, Za le- tovišče, Dve materi, Nežka z Bleda, Najdena hči 1.00

9. snopič—Na Bethlehemskih poljanah. Kazen ne izostane, Očetova kletev, Čašica kave 1.00

10. snopič—Fernando, Strah Avsturije, Rdeči nosovi, Zdaj grem sem, zdaj pa tje, Pošt- na skrivnost, za ženske vloge Strahovi 1.00

OGLAS.

G. G. Hoffman Sons Co., v Germa- nia. W. Va., potrebuje strojarje in delavce v različnih prostorih kakor na Yardu zunaj in v Dry Loft. Izde- luje se samo podplate. Delo je stal- no. Katerega veseli, naj se oglasi na zgoraj navedeni naslov. (Adv.)

ROJAKI

Ki želite dobiti sorodnike iz starega kraja, pišite nam za pojasnila, ki jih damo vsakemu popolnoma brezplačno..

VARNO IN ZANESLJIVO

POŠILJAMO

.... Denar v stari kraj najhitreje in najceneje. ROJAKOM! Ki žele potovati v stari kraj, preskrbi- mo potne liste.

IZVRŠUJEMO VSA NOTARSKA DELA:

MICHAEL ŽELEZNIKAR

Notary Public

VSA PISMA NASLAVLJAJTE NA:

"EDINOST" 1849 W. 22nd St.,

Chicago, Ill.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Tiho trpeče.

Mnoge žene in mlada dekleta trpe na- tihoma od bolezni svojega spola. Take bolezni se ponavadi kažejo potom bo- lečin v križu, na strani, v ledjih ali spodnjem delu trebuha, večkratnem glavobolu, vročem in hladnem spre- minjanju po telesu.

Severa's Regulator

(Severov Regulator) je pravilno zdravilo za odstranjenje teh bolezni in za popravilo neravnosti vseh kate- rih trpe žene in dekleta. To zdravilo je bilo znano in rabljeno mnogo let s najbolj- šim uspehom. Dobite ga pri vašem lekarju. Bodite previdni, da dobite si- gurno "Severjevo". Cena \$1.25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

V KNJIGARNI "AVE MARIA"

imamo veliko zalogo slovenskih knjig. Nad dvesto zavojev smo jih dobili te dni iz starega graja.

Tu imamo skoraj

Vse Slovenske Povesti in Romane,

Vse Slovenske Molitvene Knjižice,

Nabožne Knjige,

Novo Sveto Pismo,

Muzikalije, Cerk. in Svetne.

Razne Pesmarice. —

V zalogi imamo tudi angleške mo- litvenike. — V "EDINOSTI" smo priobčili cenik knjig. Kdor ga želi naj pride ponj nemudoma.